

РЕЗИМЕ

Обједињени извештај о ревизијама правилности и сврсисходности пословања „Правилност и ефикасност поступака набавки у установама средњег образовања“

У циљу рационалнијег коришћења јавних средстава, потребно је да средње стручне школе успоставе ефикаснији систем набавки, нарочито у делу планирања набавки и праћењу извршења уговора, што би могло допринети побољшању услова образовања и васпитања у погледу простора, опреме и наставних средстава

Стручно образовање представља значајан сегмент средњег образовања у Републици Србији, јер више од 70% свих ученика средњих школа похађа неки од програма стручног образовања у циљу оспособљавања за професионално и одговорно приступање тржишту рада и друштву у целини. !

Како би ученици могли да се фокусирају искључиво на своје образовање, средње стручне школе дужне су да им, поред адекватног наставног кадра, обезбеде и одговарајуће материјалне услове за одржавање наставе, опремљене учионице, кабинете и лабораторије, неопходну наставну опрему, материјале за образовање и друге ресурсе.

Набавку добара, услуга и радова средње стручне школе спроводе путем поступка јавне набавке или набавке на коју се не примењују одредбе ЗЈН, закључивањем уговора о набавци са најповољнијим понуђачем. Школе су дужне да спроводе набавке у складу са прописима из области јавних набавки и са пажњом доброг домаћина.

С друге стране, да би се ограничена јавна средства рационално користила, корисници јавних средстава би требало да успоставе одговарајуће механизме у систему јавних и осталих набавки који обезбеђују коришћење тих средстава на транспарентан, економичан и ефикасан начин. Стога је предмет ове ревизије био сагледавање

правилности и ефикасности поступака набавки у средњим стручним школама, које се односи на планирање набавки, спровођење поступака набавки и праћење извршења уговора о јавним набавки. У поступку ревизије девет средњих школа, утврдили смо да постоје неправилности у свим фазама поступка набавки.

Препоруке

Државна ревизорска институција је, у циљу постизања веће ефикасности поступака набавки, средњим стручним школама дала укупно 74 препоруке, а које се односе на следеће:

1) да унапреде процес планирања набавки тако што ће ближе уредити поступак планирања набавки, донети инструкције и утврдити методологију код исказивања потреба, истраживања тржишта, обликовања предмета набавке и утврђивања процењене вредности набавке;

2) да техничке спецификације предмета набавке и критеријуме за квалитативни избор привредног субјекта у поступцима набавке одређују у складу са резултатима истраживања и анализе тржишта, стварним потребама, а водећи рачуна да тиме не ограничавају конкуренцију;

3) да унапреде систем праћења извршења уговора о набавкама и спроводе набавке у складу са прописима који регулишу јавне набавке.

Планирање набавки: Већина средњих школа није целовито уредила и планирала набавке, нити су тимови/носиоци планирања набавки извршили контролу планирања набавки, што је за последицу имало да поједине активности код исказивања потреба, истраживања тржишта, обликовања предмета набавки и утврђивања процењене вредности нису у потпуности спроведене и документоване, што је могло имати утицај на ефикасност набавке. Утврдили смо да субјекти ревизије најмање пажње посвећују посвећују процесу планирања набавки, јер се у овом делу углавном ослањају на искуство својих запослених и прошлогodiшње набавке. Иако је обавеза наручиоца да документује све радње током планирања набавке, већина школа није у потпуности спровела и/или документовала све активности у фази планирања набавки.

Спровођење поступака набавки: Већина средњих школа је спровела поступке ЈН у складу са планираном динамиком, али су, због одсуства контролних активности запослених, изостанка истраживања и испитивања тржишта, као и непотпуне уређености начина сачињавања техничких спецификација, код појединих школа утврђене неправилности код техничког описа предмета набавки и постављања критеријума за избор привредног субјекта, што је могло имати утицај на обезбеђивање конкуренције и постизање веће ефикасности у поступцима набавке. Набавке на које се не примењују одредбе ЗЈН, школе су спровеле у складу са интерним актом којим су уредиле ову област.

Праћење извршења уговора о набавкма: Већина средњих школа није на довољно ефикасан начин успоставила систем праћења извршења уговора о набавкама, због одсуства контролних активности и устаљене праксе рада, што је за последицу имало набавке у обиму већем од уговореног, набавке без закључених уговора и спроведених поступака ЈН, прекорачење уговорених вредности и непоштовање уговорених одредби код реализације набавки.

Узроци: Основни узроци оваквог стања код средњих стручних школа су недостатак стручног кадра у области организовања и спровођења поступака набавки, као и немогућност адекватног планирања набавки због неизвесности у обезбеђивању средстава за те намене у буџету локалне власти. Наиме, правне послове у вези са јавним набавкама обавља секретар школе у сарадњи са финансијском службом установе. Правилником о критеријумима и стандардима финансирања делатности средњег образовања и васпитања није утврђено финансирање лица које обавља послове јавних набавки и набавки за потребе школе, а лица која обављају ове послове у школи углавном не поседују сертификате службеника за јавне набавке. Стога ова лица нису у могућности да посвете довољну пажњу организовању и спровођењу послова јавних и других набавки у школи, што је довело и до одређених пропуста у сагледаним поступцима набавке. Како наводе, школе своје потребе за набавкама ограничавају до износа одобрених средстава за те намене у буџету локалне власти, и често исказане потребе за набавком не представљају стварне потребе школе, односно далеко су веће.

Последице: Поступак планирања набавки код већине школа није спроведен на целовит начин, што је за последицу имало да исказане потребе за набавком не одговарају у потпуности стварним, необезбеђену конкуренцију у већем броју поступака јавних набавки и неадекватно утврђивање процењене вредности набавки. У делу сачињавања документације о набавци утврђени су пропусти код сачињавања техничких спецификација и постављања критеријума за избор привредних субјеката. Тако је на пример, једна школа извршила издатке за набавку радова у износу од 15,2 милиона динара без спроведене процедуре ЈН, јер је из техничке спецификације изоставила поједине ставке радова које су биле специфициране у идејном пројекту. Такође, неуспостављање адекватног система праћења извршења уговора довело је до тога да је седам од девет школа имало неправилности у реализацији јавних набавки у укупној вредности најмање од 14,5 милиона динара, а које се односе на набавке предмета изван закљученог уговора, прекорачење уговорених вредности и непоштовање уговорених услова набавке. У поступку ревизије, утврдили смо да су поједине школе извршиле набавке у укупном износу од 16,5 милиона динара, а да нису спровеле одговарајући поступак ЈН.

У наставку дајемо сажете податке о усклађености стања са кључним критеријумима у области јавних набавки и осталих набавки.

